

taču šobrīd uzsvāru ne tikai *Zilūži*, bet arī citi lauksaimnieki arvien vairāk liek tieši uz efektīvu saimniekošanu. Proti, katram lauksaimniekam ir savs ekonomiski efektīvākais apsaimniekošanas modelis ar noteiktu hektāru skaitu. Proti, ja ir ļoti lielas platības, tad ir jautājums, vai atbilstoši kultūraugu stāvoklim var konkrētajā brīdī veikt attiecīgās agrotehniskās darbības. Ja šādu darbu veikšana tiek būtiski kavēta, jo ir daudz šādu sējumu, tad būtībā šādas lauksaimniecībā izmantojamās zemes neražo ar maksimāli iespējamo atdevi, bet to apsaimniekotājam ir mazāki ienākumi un arī peļņa, nekā varētu būt, ja attiecīgās darbības tiktu veiktas savlaicīgi. Protams, ideālu laika apstākļu jau nebūs nekad, taču mazākās platībās agrotehnisko darbu veikšanu var īstenot daudz atbilstošāk situācijai dabā. *Zilūži* savulaik apsaimniekoja teju 1000 hektāru, taču minēto iemeslu dēļ pašlaik saimnieciskajā darbībā izmanto apmēram 650 hektāru. Piedevām jāreķinās, ka daudzū su simtu vai tūkstošu hektāru platību apsaimniekotājam ir salīdzinoši gari kilometri, kas jāveic ne tikai traktortehnikai attiecīgo darbu veikšanai, bet arī kultūru agrotehniskā stāvokļa novērtēšanai. Būtībā ekonomisko faktoru kopums piespiedīs veikt lauksaimniecībā juridiski izman-

tojamo zemju revīziju un visas tās, kuras applūst vai kurās tiek iegūtas ļoti zemas ražas ar ienākumiem, kuri nesedz izdevumus attiecīgai ražošanai, no šīs sfēras būtībā tiks izslēgtas. Iespējams, šādas zemes var izmantot citām vajadzībām vai tās atdod citam apsaimniekotājam. Diemžēl, bet tieši minētie faktori ir paradoksālā secinājuma pamatā – jo vairāk hektāru apsaimniekošanā, jo lielāki zaudējumi, ko vēl vairāk izceļ nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi. Un vēl jau visā šajā Latvijas situācijā turpinās mazo saimniecību likvidācija jeb saimnieciskās darbības pārtraukšana, jo to dibinātāji kļūst veci vai dodas mūžībā, bet viņu mantinieki lauksaimnieciskajā darbībā neredz perspektīvu, kaut arī pārtika bija, ir un būs nepieciešama, jo cilvēki bez ēšanas iztikt nevar. Savukārt šo mazo saimniecību iepriekš apsaimniekotās lauksaimniecības zemes tiek iznomātas lielākiem zemniekiem.

Mainās saimnieku uzskati, un arvien svarīgāk ir izvērtēt – labāk strādāt un iegūt, piemēram, 4 t kviešu ražu, nekā veikt lielas investīcijas un galu galā dabūt ražas pieaugumu, kas neattaisno iztērētos līdzekļus. Būtībā visiem saimniekiem ir vajadzīga nākotnes vīzija, bez kuras nekas cits kā dreifēšana bez kompas nebūs, bet ikvienas kļūdas cena tikai pieaugs. Svarīgais būs efektīva, racionāla saimniekošana.

Kādu redzat nākotni Latvijas lauksaimniecībai?

Pēdējie trīs salīdzinoši sarežģītie gadi liek ļoti skrupulozi pārskatīt visu līdzšinējo darbību un ar vēsu galvu izvērtēt, ko darīt un ko nedarīt, uz ko fokusēties un no kā varbūt arī atteikties. Iespējams, ka, piemēram, no septiņiem darbiem ir jāfokussējas tikai uz četriem vai trijiem. Tas attiecas arī uz *Zilūžiem* (pērn neto apgrozījums sasniedza teju 2,2 milj. eiro un nodarbināja 39 cilvēkus), jo pašlaik finansiāli lielākais vilcējspēks ir piena lopkopība, kam arī jāvelta vislielākā uzmanība, jo īpaši darba ražīguma un efektivitātes paaugstināšanai – robotizācijai. Tas gan nenozīmē atteikšanos no augkopības, vienlaikus Valmieras apkaimes zemes auglība nav salīdzināma ar Zemgalē esošajām, un līdz ar to specializēties graudkopībā ir ļoti riskanti, vēl jo vairāk, ja Ukraina, kuru savulaik dēvēja par maizes klēti, jo tai ir ļoti auglīgas augsnes, klauvē pie Eiropas Savienības durvīm. Ar Ukrainā izaudzētā izmaksām Latvijā konkurēt nevarēsim arī tad, ja šis valsts lauksaimnieki izpildīs visus ES nosacījumus. Ļoti nozīmīgs faktors bija un būs kooperācija. Proti, *Zilūžiem* ir ganāmpulks, bet, lai izveidotu pilnu kūtsmēslu pārstrādes ciklu, ir nepieciešama biogāzes iekārta, bet, ja tāda ir līdzās esošajai zemnieku saimniecībai, tad varbūt ir iespējams izskatīt sadarbības iespējas. Skaudība, nenovīdība par to, ka kaimiņam ir kaut kas izdevies labāk vai vairāk, ir jānoliek malā, jo tā grauj mūsu spējas panākt labāko iespējamo rezultātu, un viensētnieku vienmēr ir daudz vieglāk apspēlēt nekā kopienu – kooperatīvu. Manuprāt, mainoties paaudzēm, kooperācijas vilcienā lēks arvien vairāk lauksaimnieku, jo tā ir ne tikai iespēja pārdot savu produkciju par augstāku cenu ar izdevīgākiem nosacījumiem, bet arī iepirkt vajadzīgo par zemāku cenu, bet labākiem nosacījumiem nekā tad, ja to dara vienatnē. Lauksaimniecībai ir vēl arī cita dimensija – lauku apdzīvotība, un pats būtiskākais – pārtika ir valsts drošības jautājums.